

Georges Colleuil

Tarot

în Mod Minor

Arcanele Minore,
cei 4 stâlpi ai Tarotului

Traducere:
Florentina Pop

NICULESCU

Cuprins

Prefață pentru ediția în limba română	9
Mulțumiri.....	13
PREAMBUL – Tarotul, o carte de înțelepciune.....	15
INTRODUCERE – Tarotul nu este un joc de cărți.....	17

PARTEA ÎNTÂI – Reconsiderarea arcanelor minore

1. Imaginea și caracterul ei primordial: primele arhetipuri.....	25
2. Prezența arcanelor minore în arcanele majore.....	33
3. Cele patru adevăruri ale numărului patru	53
Concluzie – Pentru o gramatică în mod minor.....	59

PARTEA A DOUA – Arcanele minore ale Tarotului de Marsilia

4. Simbolistica numerelor în arcanele minore.....	67
5. Simbolistica familiei regale	73
6. Simbolistica celor patru elemente	79
7. Modul de abordare a celor 56 de arcanे minore.....	93
8. Arcanele de Bâte.....	99
9. Arcanele de Cupe	107
10. Arcanele de Spade.....	119
11. Arcanele de Monede.....	133

PARTEA A TREIA – Exerciții și Etalări

12. Preambul.....	147
12. Progresia temporală	155
14. Transformarea	159
15. Calea.....	167

16. Piramida.....	171
17. Dansul lui Shakti.....	177
18. Jocul Gao Song.....	183
19. Arborele lui Artus, etalare genealogică.....	187
20. Escorta.....	193
21. Etalarea 18.....	197
Anexă.....	203
Punctul culminant.....	217
Bibliografie.....	223

INTRODUCERE

Tarotul nu este un joc de cărți

Majoritatea opiniilor ar considera Tarotul un joc de cărți în măsură să prezică viitorul și să ne ofere răspunsuri. Această funcție a Tarotului a cunoscut perioada ei de glorie în camerele din spate ale saloanelor de coafură de pe la sfârșitul secolului al XVIII-lea și este păcat că din cauza ei i-au fost minimalizate celelalte vocații. Tarotul nu este un joc de cărți, dar a devenit, între altele, un joc de cărți. Imaginile care îl alcătuiesc există de mii de ani. El nu prezice viitorul, ci ne propune o oglindă simbolică a prezentului nostru. Nu ne răspunde, ci ne pune întrebări. Departe de a fi un joc de societate sau o colecție de anecdote pentru divertisment, Tarotul este un ansamblu sui-generis de precepte filozofice.

Interesul față de Tarot este firesc să țină de ceea ce omul de astăzi poate deveni, iar nu de viitorul care i s-ar pregăti. Din anii 1960 a început să fie folosit ca metodă de autocunoaștere în atelierile de dezvoltare personală, respectiv în procesul psihoterapeutic. A fost folosit într-o manieră foarte asemănătoare cu a fotolimbajului¹, procedeu foarte popular în anii 1960. Această din urmă metodă, creată de Alain Baptiste și Claire Bélisle, constă în punerea la dispoziție a unui suport de proiecție și inducție pentru a favoriza exprimarea prin cuvinte, mai ales în cazul adolescenților cu dificultăți de exprimare verbală, prin intermediul unor imagini cu puternic conținut

¹ „Fotolimbajul” este o marcă înregistrată de către cei doi inventatori ai săi, Alain Baptiste și Claire Bélisle.

proiectiv. Acest procedeu, inspirat din psihanaliză, favorizează metoda asociativă și deschide calea simbolizării. Dar puterea simbolurilor nu ține de vreo invenție recentă, iar Tarotul este, în această privință, de o admirabilă bogăție.

Tarotul nu este așadar un joc de cărți, ci un ansamblu organizat și coerent de imagini simbolice. Acest joc spune o poveste, favorizează exprimarea prin cuvinte, oferă o structură narativă. El ne permite să ne modelăm propria poveste de viață grație unui sistem de proiecție, de asociere și de inducție care ne pune față în față cu noi înșine. Este prin urmare un formidabil mijloc de cunoaștere de sine.

O carte cu imagini în slujba oamenilor

Astăzi, în era comunicării audiovizuale, Tarotul se bucură de o recâștigare a popularității sale. Într-adevăr, în calitatea sa de carte cu imagini, i-a incitat dintotdeauna pe oameni ca, dincolo de forme, să perceapă Esențialul și să-și pună întrebări cu privire la identitatea lucrurilor și a ființelor. În procesele transpersonale, lucrul cu Tarotul este o invitație de a trece dincolo de imagine pentru a concepe în invizibil arhetipul care i-a dat naștere. O funcție puțin spus platoniciană.

Într-adevăr, Platon considera că realitățile vizibile sunt proiectarea în lumea simțurilor a unei cu totul alte realități, pe care o numea Idee². În viziunea lui, Ideea are mai multă realitate decât percepția vizibilă pe care o avem despre ea. Ideea de Dreptate, de Frumos, de Bine etc. are mai multă realitate decât ceea ce percepem despre dreptate, frumusețe sau bine și, prin urmare, mai multă demnitate. Prin extensie, arborele, soarele sau râul sunt proiecții ale Ideii de arbore, respectiv de soare sau de râu. Iar în fapt reprezentarea figurativă a unui arbore, a soarelui sau a unui râu pierde și mai mult din realitate, ea fiind doar copia unei copii. De altfel, filozofului grec nu-i plăcea arta și îi repugna prezența artiștilor și a poezilor în Cetate. Considera că aceștia amenințau constituirea unui Stat bazat pe dreptate și adevăr. Ideea platoniciană se poate uneori confunda cu noțiunea de arhetip jungian.

2 Conceptele platoniciene sunt evidențiate prin redarea lor cu majusculă.

Dacă Tarotul m-a fascinat într-atât în munca mea de pedagog, de cercetător, iar apoi de terapeut este fiindcă am descoperit în el un instrument de observare de sine ce poate conduce, în cadrul consilierii terapeutice, la reconcilierea Ființei cu ea însăși. Putem spera ca împăcarea cu sine, pacea interioară să atragă mai multă pace cu ceilalți. Utilizarea Tarotului în terapie nu este o tehnică propriu-zisă, în sensul strict al termenului. Scopul acestuia este de a-l ajuta pe consilier să se structureze el însuși pentru a găsi forța de a se adapta la mediul său, în ciuda obstacolelor pe care le întâlnește. Urmând această cale am ajuns să creez, în anii 1980, Referențialul Arhetipurilor Personale (*le Référentiel de Naissance*), instrument de autocunoaștere și de rezolvare a conflictelor, bazat pe imaginile simbolice ale Tarotului.

Lucrul cu Tarotul într-un proces de transformare de sine (terapie, dezvoltare personală etc.) ne permite să intrăm în contact direct cu acest centru invizibil care se confundă cu ființa noastră profundă, autentică, creatoare. În acest sens vom vorbi despre o tarologie umanistă care, departe de a ne îndepărta de realitatea noastră, ne face să evaluăm ceea ce suntem în raport cu imensitatea a ceea ce este. Este vorba fără îndoială despre unul dintre instrumentele cele mai performante pentru toți aceia cărora le place limbajul simbolic și care recurg la el.

Cele 78 de lame ale Tarotului de Marsilia sunt împărțite în două grupe: 22 de arcanе majore (numite uneori atuuri) și 56 de arcanе minore. Arcanеle majore nu constituie doar un fel de oglindă a sinelui, ci totodată un catalog al marilor arhetipuri universale înscrise în inconștientul colectiv. Aceste 22 de lame simbolizează diversele porți de deschis, respectiv încercări de depășit, pentru a trece de la o stare de dualitate, de dispersare a forțelor potențiale ale ființei, la starea de conștiință deplină, desăvârșită a unității noastre.

Pentru a aprecia judicios această dimensiune universală a Tarotului, trebuie să luăm cuvântul „simbol” în sensul lui primar. Îndepărtându-ne de sensul comun, care face din acesta un semn, al cărui raport semnificant/semnificat ar fi arbitrar și convențional, descoperim o punte între două lumi. Când pornim pe această pasarelă, cele două lumi devin simultan prezente în conștiința clipei. Astfel, în sens primar, „simbol” înseamnă în greaca veche „a aduce împreună”. Acest cuvânt era folosit în Antichitate pentru a desemna un obiect rupt sau tăiat în două sau mai multe părți, din care fiecare dintre proprietari păstra un fragment pentru a-și aminti de un jurământ sau de o

datorie. Deținătorii transmiteau, după caz, respectivul fragment descendenților lor, fixând astfel în timp amintirea aceluia legământ sau a acelei legături de prietenie. La momentul convenit, deținătorii fragmentelor din acel obiect reînnoiau legătura; era ca și cum foloseau în acest scop o parolă. Își reaminteau în felul acesta de datoria lor, materială sau spirituală, respectiv își recunoșteau apartenența de odinioară la aceeași familie, comunitate sau școală.

Mai târziu, obiectul a fost înlocuit de semne, figuri sau imagini care, tatuate pe corp, gravate în grinda de deasupra porții de la intrare, pictate pe un perete de stâncă sau sculptate în piatră, incitau la căutarea sensului lor. Astfel, simbolul este înainte de toate un semn de recunoaștere, cât și de apropiere. În anumite contexte, cuvântul grecesc „simbol” înseamnă „apropierea buzelor sau a pleoapelor”, iar prin extensie „potrivire, îmbinare, unificare”.

O structură între proiecție și abstracție

Majoritatea jocurilor de tarot, ca și Tarotul de Marsilia, sunt alcătuite din 78 de cărți. De obicei, nu folosim termenul „carte” (referire la carta – hartă – cred că trebuie specificat), respectiv „hartă generală” decât în situații în care, aflați pe pământ străin, într-un domeniu necunoscut, căutăm repere. Este preferat termenul de „lamă” sau cel de „arcadă”. Cuvântul „arcadă” evocă secretul, fiind prin aceasta (și având totodată o etimologie comună) apropiat de „arcadă”, care înseamnă: partea de sus a unui cufer înăuntrul căruia se află o comoară. Să ne gândim la arcada supraorbitală, la tâmplă, care protejează ceea ce este atât de prețios, respectiv la arcanele puterii, care sugerează o mare diversitate de mistere.

Cele 78 de arcanse se împart în două categorii. Astfel ni se înfățișează 22 de arcanse majore, numerotate de la I la XXI, plus o arcană fără număr, cea de-a douăzeci și doua, Nebunul (*Le Mat*), și 56 de arcanse minore, care întrețin o legătură îndepărtată dar evidentă cu jocurile noastre de câte 52 de cărți. Aceste 56 de arcanse minore sunt împărțite, la rândul lor, în patru subpărți sau polarități, fiecare cuprinzând câte 14 arcanse, care fac obiectul studiului de față. Aceste patru polarități, numite în limbajul tarologic Bâte, Cupe, Spade și Monede³ corespund, în ordine, următoarelor cărți din jocul de cărți tradițional: treflă, cupă (inimă), pică și caro. Aceste 14 arcanse sunt, la rândul lor, împărțite în două subcategorii. Primei serii de cărți, numerotate

de la I la X, i se adaugă o a doua serie, cuprinzând patru figuri: familia regală, constituită dintr-un Rege, o Regină, un Cavaler și un Valet.

O mare deosebire între arcanele majore și cele minore este aceea că ilustrațiile pe care le conțin arcanele minore nu oferă deloc posibilitatea de proiecție. Vedem aici linii care se întretaie, cupe și monede care nu se deosebesc unele de altele decât prin cantitatea de pe fiecare arcană și foarte rar prin originalitatea imaginilor. Este dificil de spus că arcanele minore povestesc ceva cu care cineva să se poată identifica. În cadrul acestei serii de arcanе domnește abstractul. Pentru a le înțelege, pentru a le face să vorbească, este necesar să punem în aplicare un întreg arsenal intelectual constituit în jurul simbolisticii numerelor. Scopul acestei lucrări este să exploreze arcanele minore privite din perspectiva evocării unor arhetipuri înrădăcinate în corpul nostru și care au puterea de a trezi imagini interioare.

Arcanele minore ale Tarotului constituie așadar un subiect misterios și puțin explorat și asta datorită complexității lor și gradului lor crescut de abstractizare. Însuși calificativul de minore comportă multiple interpretări.

Ar putea fi minorele asemenea copiilor care nu au atins vârsta majoratului, vârsta rațiunii, și legitimitatea pe care o atribuim celorlalte arcanе? Ar fi ele astfel „copiii” arcanelor majore? În istoria Tarotului, preocuparea de a ști dacă arcanele minore le-au precedat sau nu pe cele majore s-a dovedit a fi un veritabil *serpent de mer* (șarpe de mare). În remarcabila sa lucrare „Istoria Tarotului” (*L’Histoire du Tarot*), Isabelle Nadolny explică faptul că „potrivit unui autor, jocul de cărți cu însemne italiene provine din Tarot, din care au fost înlăturate atuurile, pe când alt autor estimează, dimpotrivă, că Tarotul a apărut prin adăugarea atuurilor la cărțile de joc italiene.”⁴ Oul și găina pot astfel rămâne în același coș..., iar noi ne vom feri să intrăm în această dezbatere, câtă vreme niciuna dintre ipoteze nu schimbă radical problema esențială, care este, în opinia mea, aceea a sensului.

Sunt ele socotite minore după imaginea ordinelor minore ale religiei catolice, unde se practică un soi de pregătire prealabilă, de inițiere care conduce către ordinele majore și îndeosebi către preoție?

3 Unii au văzut în Bâte o evocare a caroului, iar în Monede au văzut trefla din jocul de cărți clasic.

4 Cel dintâi este Romain Merlin, iar cel de-al doilea Michael Dummett.

Sau mai degrabă sunt minore după cum ar fi scrisă o sonată în la sau în re minor? Ceea ce nu o face „inferioară” unei simfonii în do major. O partitură în gamă minoră nu este inferioară; este interioară. Este vorba despre o diferență de sensibilitate.

În fapt, această clasificare a minorelor denotă maniera în care a fost perceput până acum imaginarul, cel puțin în unele medii și curente de gândire. Din ceea ce auzim cel mai adesea, intuiția ne-ar permite să decodăm majorele, iar mentalul minorele. Emisfera cerebrală dreaptă ar decoda majorele, iar cea stângă minorele. Și totuși, avem multe indicii pentru a crede că majorele blochează posibilitatea de a ne dezvolta imaginarul și creativitatea, pe când minorele le favorizează. Oricare dintre imagini permite desigur o proiecție sau o ilustrare a unei problematici actuale – iar prin aceasta deschide perspectiva, așa cum fac majorele –, dar ea induce în egală măsură răspunsurile. Prin conotațiile sale, imaginea îl conduce pe observator pe o rută semnalizată, îi scoate în cale balize, de care însă îi poate fi greu să se îndepărteze. Pornind de acolo, imaginea stimulează imaginarul dar deopotrivă îl limitează; asta putem spune despre majore. După cum ne propun să reflectăm scrierile anumitor antropologi și filozofi care surprind legătura între senzațiile corporale și modul în care mentalul nostru elaborează imaginile, arcașe mai mult geometrice și mai puțin figurative, cum sunt minorele, ar avea la rândul lor un mare potențial generator de imagini.

Astfel, contrar majorității analizelor existente în materie de Tarot, care văd în arcașele majore imagini ce stimulează imaginarul, iar în cele minore o structură mentală amputată de orice reprezentare în imagini și fără capacitate proiectivă, propun aici o reconsiderare a minorelor, pentru a le recunoaște acestor arcașe funcția majoră pe care și-o asumă în universul simbolic al Tarotului și în procesul de construcție interioară. Aceasta ne pune în postura de a reflecta în prealabil anume la esența imaginarului și a locului pe care acesta îl ocupă în gândirea noastră, la faptul că el alimentează cele patru suite de arcașe minore.

Cele patru adevăruri ale numărului patru

Patru! Organizarea arcanelor minore în jurul numărului patru a devenit, în acest stadiu, tot mai evidentă. Numărul patru este prin definiție un număr structurant, un număr organizator. Etimologia sa îl apropie pe de o parte de cuvântul „pământ” (în latină *terra*), iar pe de altă parte de cuvântul „pătrat” (*quarra*, provenit din latinescul *quadrus*).

4, o împărțire a oricărui tip de teren

Într-adevăr, cuvântul latin *quattuor*, care înseamnă „patru” ne va da în evoluția sa pe „terre” din limba franceză, prin apocopă (pierderea primei silabe: qua/tuor ... tur ... terre), iar pe „carré” din limba franceză prin sincopă (pierderea unei silabe intermediare: qua/ttuo/r ... quar ... carré), iar în final pe *quatra*, așadar pe „quatre” (patru) în limba franceză și în alte limbi latine (italiană, spaniolă ...). Alte evoluții, în alte limbi, vor conduce la cuvinte diferite, dar cu o puternică ocurență a consoanei „r”, *four* în limba engleză, confirmând legătura cu verbul francez „faire” (a face).

În alte limbi va deveni: *fir* în idiș, *vir* în germană, *floria* în norvegiană, *pewar* în bretonă, *char* în nepaleză etc. În mii de limbi predomină ocurențele „t” și „r”. Avem astfel *patru* în limba română, *qetveres* în proto-altaică, *petor* în galeză, *kater* în albaneză, *cztery* în poloneză etc.

Nu putem să nu vedem azi în vehiculele denumite, pe bună dreptate, 4 x 4, dincolo de simpla evocare a faptului că toate roțile sunt motrice, relația originară cu pământul în natura lor de vehicule pentru toate tipurile de teren. De aici și până la a spune că arcele minore sunt motrice pe toate tipurile de teren nu este decât un pas, pe care, „cu răutate”, nu vom refuza

să-l facem. Acestea constituie un ansamblu de forță și energie sincronizate, care ne ajută să avansăm în reflecție și creativitate. Sunt totodată potrivite pentru a ne deplasa pe orice tip de teren, în sensul în care cele patru elemente care le constituie ne permit să explorăm lumea spiritului creator cu Bătele, lumea sentimentelor, a emoțiilor și a dragostei cu Cupele, lumea gândirii și a cuvântului cu Spadele, iar lumile energetice (ca de pildă atomică sau nucleară) care alcătuiesc lumea noastră materială cu Monedele. Ezoterismul denuțește aceste lumi: spirituală, astrală, mentală și psiho-eterică. Psihologia socială le denuțește: lumea conștiinței, a relațiilor, a rațiunii și respectiv a acțiunii.

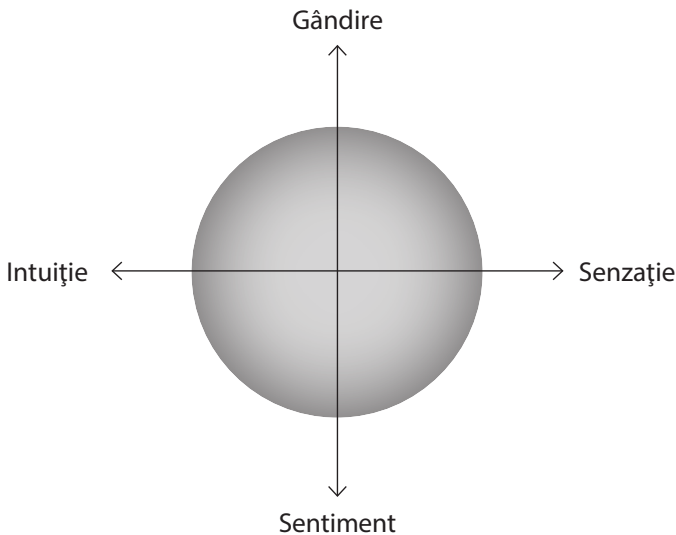
O altă „pistă”, mai puțin legată de „teren”, ne face să trecem prin *quattuor*, originea latină a lui „4” care, după ce a fost multă vreme uitată, a fost readusă în atenție în secolul al XVIII-lea, de data aceasta în varianta cu un singur „t”, pentru a desemna „quattuor” (cvartet), o operă muzicală scrisă pentru patru instrumente și, prin extensie, pe cei patru muzicieni care să o interpreteze. După cum *quattuor* este scris pentru patru instrumente, arcalele minore interpretează la rândul lor o partitură complexă și bogată. Bătele lovesc precum instrumentele de percuție, Spadele suflă în maniera instrumentelor de suflat, Cupele curg precum sunetele pe coarde, iar Monedele amintesc de instrumentele electronice care stau la baza muzicii electronice, numerice, automate. Putând fi folosite singure sau împreună, aceste patru „instrumente-elemente” sau „instrumente-culori” ne fac să auzim solouri (cum este pianul, chitara, respectiv Cupa), pot dialoga în duete (cum sunt clarinetul și pianul, respectiv Spada și Cupa), sau vor pune în evidență toate cele patru culori, așa cum face o orchestră simfonică.

4, aspecte psihofizice

La nivel global, se observă că tot ce ține de manifestarea și de structurarea conceptelor se află sub simbolistica lui 4. Numărul 4 permite orientarea în spațiu (patru puncte cardinale, răscrucea, harta) și permite structurarea Universului (care este determinat de cele patru forțe fundamentale: forța electromagnetică, forța gravitațională, forța nucleară puternică și forța nucleară slabă). 4 permite de asemenea organizarea viului: aminoacizii numiți nucleotide (adenina, guanina, timina, citozina), care codează ADN-ul

și atomii elementelor chimice de bază din celulele vii (carbonul, oxigenul, azotul și hidrogenul) sunt de asemenea în număr de 4.

Cât despre spiritul uman, în cadrul uneia dintre științele dezvoltate pentru a-l sonda, numărul 4 revine, de asemenea invariabil, în psihanaliza lui Jung (chiar dacă Freud mizase mai mult pe numărul 3). În viziunea psihiatru-lui elvețian, busola psihicului reunește astfel patru moduri de acces la real, patru funcții psihologice care ne structurează psihicul: Sentimentul, Gândirea, Intuiția și Senzația.

Busola psihicului după C. G. Jung

Mai mult decât atât, pe parcursul reflecțiilor sale privind principalele arhetipuri ale umanității, Jung va descrie, în legătură cu arhetipul legat de Anima (partea feminină inconștientă a bărbatului), patru tipuri feminine, mai degrabă patru niveluri de reprezentare în relație cu o stare psihoafectivă:

- femeia primitivă (Eva);
- femeia de acțiune (Diana, Amazoanele);
- femeia de sublimare (Maria, Kali, Isis);
- femeia înțeleaptă (Sofia, Gea, Muzele).

Regăsim această organizare fundamentală în patru părți în cele patru elemente (foc, apă, aer, pământ), în cele patru evanghelii care structurează creștinismul, în cele patru părți ale sfinxului (leu, vultur, înger și taur), care deschid poarta cunoașterii și chiar în cele ale sfinxului din astrologie, reprezentat de cele patru semne fixe (Leu, Scorpion, Vărsător, Taur) care deschid, după cum se pare, poarta Zodiacului pentru inițiați.

Expresiile populare nu sunt nici ele mai prejos. „A face pe dracu-n patru”, de exemplu, cu sensul de a se zbate din greu pentru a reuși; „a despica firul în patru” cu sensul de a fi excesiv de rațional, chiar nerațional... de rațional etc. Nemaivorbind de numeroase expresii din limbajul comun: „a merge pe patru cărări” „în cele patru colțuri ale lumii” etc.

4, stabilitatea materiei

Ca orice sistem simbolic, numerele alcătuiesc un limbaj. În limbajul numerelor, „4” înseamnă așadar: a organiza, a materializa, a structura, a cadra, a construi, a elabora, a forma, a crea. Pe scurt, înseamnă „a face”. Această dimensiune concretă, rațională, realistă ne apropie, în cadrul arcanelor majore ale Tarotului, de arcană Împăratului, arcană a puterii, a autorității, stăpân al teritoriului, cuceritor și gestionar. Atunci când numărul 4 părăsește sfera conceptelor și vine să se expună concret în spațiu, el adoptă forme precum pătratul, dreptunghiul, axa ortonormală, unghiul drept, cubul și rezonează cu cuvinte precum „cadre”, „carte”, „card” având o etimologie comună. Viața noastră cotidiană – umană, oh, prea umană – este esențialmente invadată de obiecte compuse din patru părți. Casele noastre constau din patru pereți, iar camerele, baia, anexele poartă toate semnătura lui 4, la fel ca mesele, scaunele, paturile, dulapurile, seifurile, dar și portbagajul etc. 4 este marca stabilității, a materiei concrete, a teritoriului stăpânit de cineva, a celui ce stăpânește teritoriul, a stăpânirii..., a întregului bine încadrat...

Iar atunci când societatea se degradează, când omul de dezumanizează, iar profanul ia locul sacralului, tot numărul 4 vine să semene dezordinea. Mi-a luat mult până să accept că se poate ajunge la situația în care să se vândă ouăle câte 4. (Aș fi acceptat eu asta vreodată, dacă mi s-ar fi cerut părerea?). Oul, unul dintre cele mai uimitoare simboluri ale filozofiei și ale spiritualității, se vinde din timpuri imemorabile în seturi de câte șase sau de câte douăsprezece. De ce? Fiindcă este unul dintre puținele elemente ce indică

dimensiunea sacră a ființei umane, timpul, care au supraviețuit. Ouăle și timpul se împart la 60, așadar implicit la 12 și implicit la 6. Dar ne putem teme că, inclusiv în ceea ce privește ouăle și multe alte lucruri, se impune în final sistemul zecimal. Acesta va avea ultimul cuvânt, iar ceea ce a mai rămas din „doisprezece” în cultura noastră va aluneca, în mod tragic, în sfera imperialistă a lui zece. Astăzi ouăle se vând și câte patru; ceasul numeric a renunțat să se învârtă în sensul acelor de ceasornic, iar anul va sfârși prin a se divide la zece. Calendarul revoluționar a încercat, chiar insistent, să impună această diviziune, dar omul a rezistat și continuă să o facă, se pare, dar nu știm pentru câtă vreme...

La capitolul rezistență, merită să acordăm tot respectul Regatului Unit care, până prin anii 1970, a reușit să conserve un sistem monetar gândit pe baza lui doisprezece. Înainte ca buldozerul globalizării să strivească *șilingii*, coroanele și alte însemne ale suveranității. Începând din secolul al XVII-lea, era nevoie de 48 de bănuți de un *farthing* pentru a echivala cu un *șiling*. Moneda de jumătate de *penny* echivala cu a douăzeci și patra parte dintr-un *șiling*, un *penny* reprezentând așadar a douăsprezecea parte dintr-un *șiling*. Era nevoie de patru piese de trei *pence* pentru a face un *șiling*. Un *groat* (*liard*) valora o treime de *șiling*, așadar cu douăsprezece *pence* puteai avea un *șiling*, știind că exista o piesă de șase *pence* care valora o jumătate de *șiling*. Moneda din argint de un *florin* valora doi *șilingi*, pe când moneda de argint de o jumătate de coroană valora doi *șilingi* și jumătate, dat fiind că o coroană valora cinci *șilingi*. Și nu mă refer la lira sterlină (altfel spus suveran), la semi-suveran și la guinee... O să-mi spuneți: „Este greu de urmărit”. Și chiar așa este. Dar după cum spunea Kierkegaard, „nu drumul este greu, ci greul îți este calea”.

Departate de mine ideea de a vulgariza dimensiunea numărului 4. Intenția mea este de a-i arăta caracterul concret, social, uman, în raport cu caracterul spiritual și ezoteric al numărului trei. Dar nu poți face omletă fără să spargi ouă. Iar asta nu ne împiedică să întărziem puțin asupra profunde simbolistici a crucii.

Simbolismul crucii

Crucea este simbolul încarnării, al întrupării, după cum spunea René Guénon, filozof francez care a consacrat simbolisticii crucii o parte din opera

sa. Într-adevăr, în cazul fiecărei întrupări, verticala timpului se intersectează, se încrucișează cu orizontalitatea spațiului. Această noțiune de încrucișare apare de altfel ca unul dintre primele arhetipuri cunoscute. Vedem cum încrucișarea este indispensabilă creației: verticalul cu orizontalul; muntele cu valea; falusul/lingam cu vaginul/yoni; yang cu yin; mai mult cu mai puțin; spiritul cu materia; steaua cea mai îndepărtată, de la marginile galaxiilor, cu centrul misterios al Pământului; bărbatul cu femeia; zeii cu oamenii... Încrucișarea dintre Bâte și Spade, care își înalță vârful spre înalțimi, încrucișarea dintre Cupe și Monede, forțe de magnetizare, care aspiră, până la a înghiți pentru a o fecunda, pulberea de proiecție a mării opere alchimice... După cum se exprimă filozoful invocat, „crucea, simbol comun al tradițiilor din toate timpurile și din toate locurile, prezintă semnificații multiple, toate derivând însă dintr-unul și același sens superior, metafizic. Ea este întruchiparea Omului universal și reprezintă realizarea totală a ființei, a tuturor posibilităților care se află în ea, în sine, și care, ierarhizate conform naturii lor, constituie multiplicitatea nedeterminată a stărilor sale, în legătură cu toate lumile sau gradele Existenței universale.”²³ Filozoful va spori substanța acestei afirmații într-una dintre scrierile sale în care spune că dintre cele patru puncte ale crucii, cel mai important este cel de-al cincilea: un punct de trecere prin întrupare, o a cincea esență, denumită „chintesență”²⁴.

Un centru al crucii în care, după cum ne șoptește la ureche psihanalistul elvețian Charles Baudouin în „Christophe, Călăuza” (*Christophe, Le passeur*), oricare dintre noi se poate afla într-un anumit moment al existenței sale, în postura de călăuză a altcuiva. Centrul crucii este așadar locul de trecere, locul Călăuzei.

23 René Guénon, *Le Symbolisme de la Croix*, Véga, 1931.

24 A se vedea pe această temă „Zona a paisprezecea, denumită în Referențialul Arhetipurilor Personale arcana minoră de sinteză”, în Anexă.

Arcanele de Cupe

Dorințe, sentimente, comunicare. Arcanele de Cupe simbolizează de asemenea deschiderea și receptivitatea.

Regele de Cupe: stăpânirea emoțiilor

- Stăpânirea propriilor emoții permite o comunicare nonviolentă? Probabil, cel puțin în parte. La aceasta ne inspiră Regele de Cupe: puterea iubirii, eliberată de afectiv. Iubesc iubirea, sunt regele pasiunii mele, „rămân regele propriilor mele dureri”, după cum cânta Aragon la intrarea trupelor germane în Paris.
- Sunt gata să-mi împart imperiul simbolic, să-l transmit unui moștenitor, dar nu să-l vând.
- Modalitate de funcționare: iubirea unui tată.
- DSL: Regele este stăpânul dorinței, iar nu dorința stăpâna Regelui.
- Mitologie: Poseidon, care cunoaște tumultul emoțional al oceanelor și, învățând să guverneze, descoperă toată bogăția propriilor emoții.
- Comportament favorabil: empatia.
- Pericol și toxicitate: indiferența.
- Cuvinte-cheie: seninătate, înțelepciunea inimii, stăpânirea emoțiilor, fiabilitate, furie stăpânită.
- Exemplu de AMS: Arthur Rimbaud are Regele de Cupe în zona 14 în Referențialul Arhetipurilor Personale. Semnificație: stăpânirea emoțiilor.

Regina de Cupe: femininul absolut

- Cunoașterea interioară. Creativitatea care se elaborează prin alchimie. Orice ființă poartă un germen pe care îl așteaptă să crească. Împărtășirea vieții, pregătirea pentru naștere. O femeie puternică ne ajută să înaintăm și mai ales să ne ridicăm. Cupa pe care ne-o întinde este o dovadă a dragostei și marchează respectul pe care îl datorăm puterii sale creatoare. Observăm asemănarea cu Papesa.
- Regina de Cupe este singura figură a cărei cupă este închisă. Toate celelalte cupe sunt deschise. Personajul însuși este acoperit de un fel de baldachin. Totul

pare protejat, ca într-o bulă, pentru a face mai ușoară gestația.

- Modalitate de funcționare: dragostea unei mame, a unei surori, a unei soții.
- DSL: prima experiență de comunicare, aceea cu mama, prefigurează calitatea viitoarelor noastre relații.
- Mitologie: Afrodita, născută din sămânța lui Uranus, reprezintă dragostea, frumusețea și sexualitatea.
- Comportament favorabil: prevenitor.
- Pericol și toxicitate: victimizarea.
- Cuvinte-cheie: feminitate, blândețe, înțelegere, bunăvoință, armonie, estetică.

Cavalerul de Cupe: căutătorul absolutului

- Căutarea Dragostei. Examinarea detaliată a imaginii lasă loc pentru ambiguitate. Personajul își oferă cupa ca pe o ofrandă a dragostei? Sau caută un izvor din care să-și umple cupa goală? Poate nici una, nici alta. Cupa pare să se afle în fundal, în filigran. Cavalerul ar urma să înainteze cu mâna întinsă, iubind și fiind susținut de dragoste în căutarea sa, dragoste care-i luminează calea. Forțele instinctuale, animalice sunt îmblânzite.

- Modalitate de funcționare: forța și energia dragostei.
- DSL: valoarea 17 a acestei arcanе o asociază cu Steaua, dar și cu etimologia cuvântului „dorință”, adică „a fi privat de propria stea”³⁹. Tocmai fiindcă este privat de aceasta, Cavalerul se lansează în cucerirea absolutului.
- Mitologie: Eros, zeul arhaic al Dragostei și al puterii creatoare în mitologia greacă. După Platon („Banchetul”), Eros inspiră îndrăzneală.
- Comportament favorabil: îndrăzneală.
- Pericol și toxicitate: seducția.
- Cuvinte-cheie: căutarea dragostei, dăruirea de sine, providență, pasiune creatoare.

Valetul de Cupe: tăcerea e de aur

- Beție, entuziasm, pasiunea descoperirii. Dar atenție la riscul de a deveni sclavul propriilor emoții! Să învățăm mai degrabă să ne punem emoțiile și sentimentele în slujba unor valori înalte. Serviciu fără gânduri ascunse. Un secret merită să fie protejat. Accesul la cunoaștere trece printr-o formă de smerenie.
 - Să ne hrănim cu tăcerea binefăcătoare. Tăcerea este de aur atunci când prea multe cuvinte ar dăuna comunicării. A vorbi prea mult fără a ne asigura de capacitatea celuilalt de a înțelege ceea ce avem de spus ne conduce inevitabil spre singurătate și excludere.
- Să ascultăm ceea ce ne spune Francis Rolt-Wheeler, care ne explică de altfel că vorbind prea mult, riscăm ca puținul primit să se risipească:

„Puține arcanе au o semnificație atât de puternică. Pajul de Cupe, respectiv Servitorul de Cupe este acela care tocmai a înțeles profunzimea și frumusețea lumii sentimentelor. Este tânărul care simte în sinea lui, pentru prima oară, sentimentul romantic pentru tânăra spre care nu cutează să-și ridice privirea; este tânărul neofit care se descoperă uimit de lucrurile minunate pe care le-a aflat, care i se aștern dinainte; este sufletul tânăr care simte pentru prima oară Vibrația Spirituală în Cupa Vieții; este

39 A se vedea tabelul valorii numerice a arcanelor minore de la pagina 215.

scutierul care a avut o viziune a Sfântului Graal, pe care stăpânul său, Cavalerul, ale cărui scopuri sunt mai puțin idealiste, nu l-a putut vedea.”⁴⁰

- Modalitate de funcționare: iubirea unui copil.
- DSL: beția sentimentelor riscă să ne transforme în sclavii dorințelor noastre. Arcană a unei sexualități intense.
- Mitologie: Dionysos, zeul viței-de-vie, dar și al femeilor, al teatrului, al vieții; este zeul rebel care s-a răzvrătit împotriva stăpânilor din Olimp. El simbolizează furia instinctivă, explozivă, neînfrântă și de asemenea renașterea și inițierea.
- Comportament favorabil: entuziast.
- Pericol și toxicitate: dependența emoțională.
- Cuvinte-cheie: beție, pasiunea descoperirii, plăcerea feminină, disponibilitatea, discreția, beția.

„Trebuie să fi mereu în stare de beție, totul se află în acea stare; despre asta este totul. Pentru a nu simți oribila povară a timpului care îți strivește umerii și te doboară la pământ, trebuie să te îmbeți fără încetare.

Dar cu ce? Cu vin, cu poezie sau cu virtute, după placul tău, dar îmbată-te!

Iar dacă vreodată, pe treptele vreunui palat, pe iarba verde a vreunui șanț, te trezești, iar beția se risipește sau te-a părăsit cu totul, întreabă vântul, valurile, stelele, păsările, orologiul; întreabă tot ce geme, tot ce se rostogolește, tot ce cântă, tot ce vorbește în ce vreme sunteți. Iar vântul, valurile, stelele, păsările, orologiul îți vor răspunde că este vremea beției; pentru a nu fi sclavul martir al timpului, îmbată-te, îmbată-te fără-ncetare cu vin, cu poezie, cu virtute, după placul tău.”⁴¹

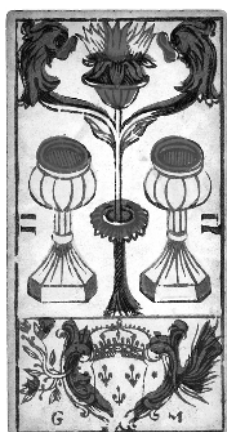
40 Francis Rolt-Wheeler, *Cabalisme initiatique*, auto-editare, 1940.

41 Charles Baudelaire, *Petits poèmes en prose, Œuvres complètes de Charles Baudelaire*, Michel Lévy frères, 1869.

Asul de Cupe: emergența forțelor dragostei

- Angajarea pe calea inimii. Luarea în stăpânire a emoțiilor. Această arcană evocă de asemenea un demers universal al religiilor ca ele să nu piardă din vedere că Dumnezeu nu este iubire, ci iubirea este divinitatea desăvârșită. Să privim bine imaginea: vom vedea reunite acolo o biserică, o sinagogă, o moschee, un templu, o pagodă și aripile uriașe ale păsării albastre a fericirii, prizonieră a dogmelor, dar care este gata să-și ia zborul.
- Emoția și sentimentele se află în slujba spiritului, iar nu invers. Povara tristeții nu trebuie să fie mai presus decât încrederea omului în reconstrucția sa interioară.
- Modalitate de funcționare: o iubire spirituală.
- DSL: apariția dorinței, stimularea sexuală.
- Comportament favorabil: îndrăgostit.
- Pericol și toxicitate: fuziunea.
- Cuvinte-cheie: iubirea care se înfiripă, potențialul îndrăgostit, preliminațiile, tirania emoțiilor, fuziunea amoroasă.

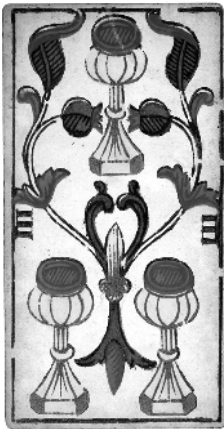

Doi de Cupe: duo sau duel?

- Această lamă prin excelență ambivalentă evocă deopotrivă legătura amoroasă, dar și conflictul din sânul cuplului. Este de o mare bogăție iconografică pe plan energetic și reprezintă ascensiunea șarpelui Kundalini, noțiune esențială în tantra și în tehnicile de meditație orientale.
- Dreptunghiul roșu pe care îl vedem în partea de jos a imaginii ilustrează fondul nediferențiat al instinctelor noastre vitale, rezerva de energie și sexualitate.
- Tija albastră transformă energia sexuală în energie spirituală. Ștafeta este preluată de flori în corole (chakre) care fac ca această forță să capete culoarea albă, să se transforme în energie pură,

pregătită de acum să se dividă în două canale și să ilumineze lotusul cu o mie de petale. Cele două cupe adună nectarul acestei transformări. Orice conflict ce își are sursa în profunzimile sufletului poate fi transmutat în înțelepciune și iubire.

- Doi de Cupe este arcana Tantrei. Ea cheamă masculinul și femininul la porțile templului sacru al reconcilierii pentru o nouă uniune. În întâlnirea cu celălalt este necesară non-așteptarea.
- Modalitate de funcționare: împărtășirea sentimentelor.
- DSL: Tantra. În vreme ce Asul de Cupe semnifică stimularea dorinței, Doi de Cupe ne vorbește despre sublimare. Este vorba aici despre împărtășirea dorinței, despre nevoia de a fi dorit și de a asculta dorința celuiilalt.
- Comportament favorabil: dornic și dezirabil.
- Pericol și toxicitate: conflict emoțional.
- Cuvinte-cheie: uniune amoroasă, cuplu, tandrețe, complicitate, dualitate.

Trei de Cupe: depășirea dualității

- Echilibrul sentimentelor și al emoțiilor. Importanța de a armoniza inima și cuvântul. Spun ceea ce-mi place, îmi place ceea ce spui tu. Exprimă totodată jocul dragostei, relația în trei, prezența (reală sau imaginară) a unui al treilea în relație. Pentru a aprinde un foc bun, este nevoie de trei bușteni.
 - Modalitate de funcționare: exprimarea sentimentelor.
 - DSL: exprimarea și manifestarea dorinței.
 - Comportament favorabil: bucurie.
 - Pericol și toxicitate: gelozia.
- Cuvinte-cheie: sinceritate, reuniuni cu cei dragi, bucurie de viață, sex în trei, minciună, disimulare sexuală.